

Paul Brodersens prædiken langfredag

Taler

Paul Brodersen
Præst

Dato

3. april 1942

Omstændigheder**Prædikentekst:**

Johannesevangeliet kapitel 19, vers 17-18.

1 Der var tre kors paa Golgata høj. Ikke en af evangelisterne mangler dette træk i lidelseshistorien. Jesu kors stod ikke alene, det stod midt imellem de to andre. Dette er ikke blot en tilfældig historisk omstændighed. Det har en dyb symbolsk mening, og det har noget væsentligt at sige os i vor tids situation.

5

Naar vi tænker paa disse tre kors paa Golgata, rummer de to til højre og venstre ikke nogen særlig gaade. Det var her, som en af de to røvere selv sagde det: "Vi faar, hvad vore gerninger har forskyldt". De havde øvet vold, gjort oprør, vel sagtens plyndret og myrdet – og nu havde gengældelsen ramt dem paa den brutale maade, som det var skik hos de romerske magthavere i landet. Men er der saadan set ingen særlig gaade disse to kors til højre og til venstre, saa minder de os om, at vi lever i en verden, hvor der syndes og lides. Vi bringer lidelse over os selv og over hinanden ved vor synd, vort forkerte liv. Verden er fuld af lidelsens kors. Hvad er der ikke af lidelse i verden idag. Og den meste lidelse kommer af, at mennesker lever i strid med Guds vilje.

Det er ganske vist sandt, at ikke alle har været røvere og oprørere over for det menneskelige samfund som disse to, der blev henrettet paa Golgata. Men der ligger alligevel et oprør til grund for den lidelse, vi mennesker drager over os selv og paafører hinanden ved vore gerninger. Jeg tænker paa oprøret mod Gud, mod hans verdensorden, hans mening og vilje med vort liv. Jesus har vist os, at Guds vilje er kærlighed. Han vil, at vi skal leve for hinanden. Men det er selviskheden, der raader i verden. Og ved selviskheden skaber vi saa mange kort for hinanden. Vi har gjort det rov at tage livet som vort eget og leve det som egne herrer. Vi har øvet vold mod Guds grundordning, som er, at Han skal raade over os, og at vi skal leve for hinanden og tjene hinanden. Saa gaar det galt.

Saa bringer vi lidelse over os selv og over de andre.

30 Gaaden ved de tre kors er dette kors i midten. Hvorfor er det der? “Han gjorde intet uskikkelig”. Alligevel hang Jesus paa et kors mellem to forbrydere. Den hurtigst iøjnespringende grund til, at han hang dér, er den, at mennesker dømte Jesus til døden paa et kors. Han blev dømt af de samme folk, som dømte de to andre. Man ansaa ham for farlig. Ypperstepræsterne og de skriftkloge følte, at
35 han var en farlig mand. Han vilde omstyrte det, som deres stilling, anseelse og magt knyttede sig til. Da de bragte ham for Pilatus, den romerske befuldmægtige i landet, var anklagen, de fremførte imod ham, at han undergravede kejserens autoritet. Det kunde Pilatus daarligt tro paa, men saa insinuerede de, at hvis Pilatus ikke straffede Jesus med døden, var han ikke loyal
40 mod sin overherre. Saa gav Pilatus efter og dømte Jesus til samme død som de to andre, der den dag blev korsfæstet - og med den samme begrundelse: en farlig mand, en oprører.

Det vil være godt for os at overveje, denne ting nøjere. Jesus var ingen
45 voldsmand, ingen røver. Han løftede ikke sin haand i oprør mod staten. Og dog havde de *fra deres synspunkt* ret i, at han var en farlig mand. Han vilde ikke lade tingene være, som de er. Han vilde rydde op med uretten og gøre det radikalt. Han vilde bringe alt hykleri, skinvæsen og selvbedrag frem i det klare lys. Han vilde bringe gamle indgroede tankegange, sædvaner og institutioner, skabt af
50 menneskelig blindhed, forfængelighed og selviskhed, til at ryste i deres grundvold. Han var en levende udfordring over for hele den maade, mennesker er vant til at leve paa. Han gjorde uden kompromis Guds absolutte krav gældende paa alle omraader af livet. Han var uendelig meget mere farlig for de selviske interesser end disse to røvere.

55 Vi skal ikke for hurtigt glide forbi den kendsgerning, at Jesus blev korsfæstet mellem to røvere som en farlig mand – en mand, der vilde omstyrte det tilvante og vedtagne. For mange i vore dage staar kristendom som noget konventionelt og tamt. Mon det ikke kommer af, at der er alt for lidt af Kristi sande aand i vor kristendom? Vi har alt for meget i vor kristendom levet videre paa den tilvante maade og vist verden noget tamt, medens Jesu aand er brændende, forvandlende og nyskabende.

65 Navnlig maa vi tænke paa, at dette kors midt imellem de to andre kors betyder, at i midtpunktet af verdenshistorien staar Guds sandhed og kærlighed

korsfæstet. Det *var* Guds sandhed og kærlighed, der var paa jorden i Jesus Kristus. Men den blev korsfæstet. Man vilde ikke taale den iblandt sig. Magthaverne i kirke og stat var de drivende. Det var ikke folk som tyve og røvere og andre af
70 den slag, der her gik i spidsen. Dem blev han korsfæstet sammen med. Nej, det var dem, der gjaldt for noget i samfundet, der var de første til at ville have Jesus af vejen. Men de mange, der sløvt og fejgt saa til og ikke gjorde noget – eller som skreg med i kor, da man raabte paa hans blod – var ogsaa skyldige. Enten sov de, eller de lod sig forblinde af fjendernes propaganda eller lamslaa af angst. Til
75 syvende og sidst vilde de alle sammen redde sig selv, og saa slog de sig sammen om at lade Guds sag korsfæste.

Dette er den dybeste tragedie i historien, og den gentager sig. Endnu den dag i dag bliver Kristus korsfæstet. I midten af det, der sker i verden af ondt og
80 smerteligt, staar endnu det samme kors, paa hvilket Guds sandhed og kærlighed korsfæstes af menneskelig synd og egenkærlighed. Ligesom i Jesu lidelseshistorie dengang kan vi se, at nogle er særlig virksomme i denne korsfæstelse, men vi har alle meddelagtighed og medskyld deri.

85 Men, Gud ske lov, er dette ikke alt, hvad der er at sige om dette kors i midten. Det var der ikke blot, fordi mennesker dømte Jesus sammen med de to oprørere. Det var der, fordi *han selv vilde være der*, netop være dér, i midten, midt imellem dem, der synder og lider.

90 Saadan havde det altid været i Jesu liv. Han havde ikke villet afsondre sig. “Farisæer” betyder en, der afsondrer sig. Det gjorde Jesus ikke. Han gjorde sig ét med dem, der gaar vild, dem, der synder og lider. Han vakte farisæernes forargelse ved at gøre sig til ven med dem, der kaldes syndere og toldere, og sidde til bords med dem. Han vilde være midt imellem dem. Han gjorde de andres sag
95 til *sin* sag. Han bar deres blindhed, synd og nød paa sit hjerte. Han vilde ikke overlade mennesker til sig selv og deres egen skæbne.

Tungere og tungere blev det for Jesus at være midt iblandt mennesker, saadan som han valgte at være det. Mere og mere maatte han taale og bære derved.
100 Engang kunde hans forpinte sind udbryde: “Hvorlænge skal jeg være hos Eder, hvor længe skal jeg taale Eder?” Men han slap ikke mennesker. Han gav sig paa ny til dem og for dem. Han, den rene og hellige, gav sig selv til de urene og onde. Og til sidst fik han sin plads mellem to dødsdømte forbrydere. Han *vilde* være dér, hvor mennesker høster, hvad de har saaet, og deres liv gaar til grunde under

deres egen og andres synd. Han vilde være dér for at frelse – for at give mennesker dét, der kan forandre det altsammen, forbindelsen med ham selv og dermed med Gud.

110 Da ypperstepræsterne og de skriftkloge gik forbi Jesu kors, raabte de spottende: “Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse”. Nej, det kunde han ikke, for det *vilde* han ikke. Kærligheden i ham vilde det ikke. Han vilde ikke stige ned fra det kors. Han vilde ikke en frelse for sig selv, som ikke var en frelse for de andre. Allerede paa hans højre og venstre side var der to grunde til, at han ikke kunde
115 og ikke vilde stige ned fra dette kors og frelse sig selv.

Da Pilatus overlod Jesus til dem, der raabte paa hans blod, bød han, at de skulde bringe ham et fad med vand. Teatralisk vaskede han sine hænder i de andres paasyn og sagde: “Jeg er ren for denne mands blod”. Han vilde med denne
120 gestus fralægge sig selv ansvar. Han prisgav Jesus og lod de andre om ansvaret. Ganske modsat gjorde Jesus. Han tænkte ikke: Det maa blive *deres* sag. Han vilde ikke redde sig selv, men os.

Det er vor kristne tro, at Gud var i denne Jesus, der vilde være midt iblandt
125 syndige, lidende mennesker, og som led paa et kors mellem to dømte forbrydere. Guds kærlighed levede og virkede paa jorden i ham. Det er først i lys af dette, at vi helt forstaar, hvad det vil sige: “Jesus midt imellem dem”. *Saadan er Gud*. Han vil ikke blot se til, medens mennesker synder og lider her paa jorden. Han er i Jesus kommet ned iblandt os og har gjort sig til ét med os syndige
130 mennesker. Han har mellem alle verdenens kors taget *sit* kors, og paa det bærer han alt, hvad der er af synd og nød hos os, og fra det vil han drage os til sig og give os alt det, der alene kan redde os og forandre hele situationen for os – forbindelsen med ham selv.

135 Der var tre kors paa Golgata, men det i midten er anderledes end de to andre. Fra det lyser Guds kærlighed, der ofrer sig selv. De to kors til højre og venstre viser os *gengældelsens lov* i menneskelivet. De taler om, hvordan mennesker faar igen, hvad deres gerninger har forskyldt, og drager smerte og ødelæggelse over sig ved deres syndige, oprørske liv. Denne lov *er* i verden. Der er noget her, som
140 Gud ikke kan fri os fra. Jesus tog ikke de to ned af deres kors. Han gjorde noget andet. Han tog sit eget kors midt imellem dem for at være hos dem, der høstede, hvad de havde saaet, og hos alle os, der er blevet skyldige ved vort syndige liv, og som lider under egne og andres synder.

Gennem Jesu kors er noget andet end gengældelsen sat ind iblandt os. Her ser vi en helt anden lov i virksomhed. Her er den kærlighed, der giver, hvad vi ikke har fortjent, ja, giver paa trods af, hvad vore egne gerninger har forskyldt. Ved hans selvopofrende kærlighed er der tilgivelse for vor skyld, oprejsning i nøden, fred
150 midt i striden og nyt liv.

Sagt med ét ord, der rummer det altsammen i sig, kan jeg sige det saadan: Han tog sit kors midt iblandt os for at give os det, at vi *maa være med ham*. Til røveren ved hans højre side sagde han: ”Idag skal du være med mig i paradiset”.
155 Denne mands liv paa jorden var ved at være slut. Derfor talte Jesus til ham om at være med ham i *paradiset*. Men ogsaa til os, der skal leve videre her paa jorden, siger han: ”Du skal være med mig”. Og han siger: ”idag”. Altsaa er det ikke noget, vi behøver at vente paa engang at naa. Hvordan end dine forhold er, behøver du ikke en dag længere at være i dem uden ham og alt det, som *han* vil
160 bringe ind i dit liv.

”Du skal være med mig”. For hver den, der ærligt erkender sin uret over for Gud og vender sig til Guds barmhjertighed i Kristus betyder dette en aaben favn som tilflugt i al angst og nød og med tilgivelse for alt, hvad vi har forbudt og forsømt.
165 Da mennesker gjorde det mod Gud, at de korsfæstede Guds søn, da gjorde Gud i Kristus det for os, at han aabnede en favn midt iblandt – aaben for enhver, der kommer til at forstaa, at han har Guds barmhjertighed og oprejsende kraft behov.

Ingen af os behøver at være alene med synden og skylden, overladt til sig selv og til gengældelsens bitre lov. Vi kan være med ham – omgivet af hans tilgivelse og kærlighed. Og da kan vi bære følgerne af det, som vi har gjort, sammen med ham, og med ham hos os søge at gøre godt, hvad vi har forbrudt og forsømt, saa langt som det endnu er muligt. Og da kan vi ogsaa sammen med ham kæmpe
175 mod det, der er ondt, og for det, han viser os som Guds vilje.

Ingen af os behøver at være alene i det, vi lider. Vi kan være sammen med ham i det. Og ingen af os behøver at møde *det sidste* alene. Over for døden kommer jo al vor kunst og dygtighed til kort. Her er vi ganske hjælpeløse. Her bærer kun
180 det, at vi kan se hen til ham, der hang paa korset mellem to døende syndere, og som sagde til den af dem, der i erkendelse af egen skyld vendte sig bedende imod ham: ”Du skal være med mig i paradiset”.

185 Men saa maa vi ogsaa forstaa, at det hjælper os ikke, at vi blot hører om ham og
tænker nogle kønne tanker om ham og hans kærlighed, hvis vi ikke betror os selv
og vort liv til ham. Vi skal ikke mere være vore egne, men være hans. Vi skal ikke
mere leve for os selv, men for ham. “Han døde for alle, for at de levende ikke
190 havde os for sig og for Guds rige, saa at Guds tanke og vilje med os kan ske, og
vort liv komme til at tjene hans rige.

Hører vi om Jesu lidelseshistorie, som folket dengang, der stod og saa til? Eller
vil vi bøje vore knæ ved dette kors og over for ham, der døde paa korset, bekende
195 vore synder – vor egenkærlighed og selvraadighed, vor fejghed og
forfængelighed og ukærlighed og lunkenhed? Vil vi give os selv til ham, at det
maa være livet for os at være med ham og være hans?

“Du skal være med mig” - det betyder ogsaa, at vi skal være med ham, hvor han
200 er, altsaa midt iblandt mennesker, og være der, *som* han er der, i kærlighed til
mennesker og for at gøre Guds vilje. Vi skal ikke afsondre os og lukke os inde i
vor egen lille verden, men gaa ind under nøden i tiden. Vi maa ikke skubbe
ansvaret fra os og tænke blot paa at redde os selv og vort eget. Vi kan ikke høre
sammen med ham og saa fortsætte at leve et selvoptaget liv i vor egen lille
205 hyggelige verden. Hører vi sammen med ham, maa vi ogsaa dele hans liv, som er
et liv i tjeneste for Guds vilje i verden og i kærlighedens omsorg for mennesker.

“Du skal være med mig”. Det er hans tilbud. Og det tilbud betyder din frelse.
Men det er tillige hans kald, hans kald til enhver af os at give ham vort liv, et kald
210 til ansvar og tjeneste.

Hvad gør du med hans tilbud? - Hvad svarer du paa hans kald?

Kilde

215 Paul Brodersen: Lys i natten. Prædikener fra 1940-43. J. Frimodts Forlag, København. 1943

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

220 Anden tekstrække, Danmarks besættelse 1940-1945, Langfredag, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

225

230

235

240

245

250

255

260